

професійних умінь і навичок у процесі оволодіння соціально-педагогічними технологіями, слід наголосити на тому, у цей період набирає сили професійне мислення студентів. Знання в даному випадку виступають як цілісне уявлення про навколишній світ і власне життя, як світоглядний фундамент позиції і діяльності майбутнього соціального педагога. Водночас сформовані знання виступають основою змістового аспекту діяльності, без цього не може проектуватися її операційно-технологічний аспект.

На даному етапі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів здійснюється відпрацювання всіх важливих умінь, зокрема, цілого комплексу умінь у процесі вивчення теорії і технології соціальної роботи, особливостей комунікативної діяльності, методики і технології соціальної роботи, відпрацювання уміння аналітичної, консультаційної та корекційної роботи.

Література

1. Антропов В.А. Организация самостоятельной работы студентов / В.А. Антропов, Н.И. Шаталова. – Екатеринбург : Изд-во Урал. гос. Ун-т путей сообщения, 2000. – 76 с.
2. Архангельский С.И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы : учеб.-метод. Пособие / С.И. Архангельский. – М. : Высш. школа, 1980. – 368 с.
3. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения / В.В. Давыдов. – М. : ИНТОР, 1996. – 544 с.
4. Костенко И. Аудиторная самостоятельная работа студентов с учебным текстом / И. Костенко // Высшее образование в России. – 1995. – № 1. – С. 101–105.
5. Лернер И.Я. Дидактические основы методов обучения / И.Я. Лернер. – М. : Педагогика, 1981. – 186 с.
6. Машбиц Е.И. Психологические основы управления учебной деятельностью : дис. ... доктора псих. наук : 19.00.07 / Е.И. Машбиц. – Киев, 1988. – 380 с.
7. Низамов Р.А. Дидактические основы активизации учебной деятельности студентов / Р.А. Низамов. – Казань : КГУ, 1975. – 130 с.
8. Шамова Т.И. Управление образовательными системами : учебное пособие / Т.И. Шамова, Т.М. Давыденко, Г.Н. Шибанова. – М. : Академия, 2002. – 350 с.

Стаття надійшла до редакції 06.04.2010 р.

С. В. Пивовар
директор КЗОШ № 37,
м. Кривий Ріг

ГЕРОЇКО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ – НАДІЙНА ОСНОВА ДУХОВНОГО ЗРОСТАННЯ І САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Дана стаття присвячена героїко-патріотичному вихованню учнів як надійної основи духовного зростання і саморозвитку особистості.

Ключові слова: загальнолюдські цінності, патріот, громадянське виховання,

музейна педагогіка, героїко-патріотичне виховання.

Данная статья посвящена героико-патриотическому воспитанию учащихся как надежной основе духовного роста и саморазвития личности.

Ключевые слова: общечеловеческие ценности, гражданское воспитание, музейная педагогика, героико-патриотическое воспитание.

This article is dedicated to the heroic – patriotic bringing of the pupils as a reliable basis of spiritual growth and self – development of personality.

Keywords: general values of the mankind, a citizen, a patriot, social bringing – up.

Проблема широкого залучення молодого покоління до увічнення бойових подвигів захисників Батьківщини, до дослідження місцевої історії по сторінках минулого Великої Вітчизняної війни 1941 -1945 років є дуже актуальною та такою, що сприяє більш толерантному розумінню сучасною молоддю історії своєї країни, усвідомленню спільного минулого і майбутнього та створення реальних можливостей для обговорення різноманітних історичних та суспільних проблем.

Мета статті полягає в розкритті питань методичного, нормативно-правового забезпечення діяльності закладів освіти щодо героїко-патріотичного виховання учнів під час навчально-виховного процесу.

Процес становлення незалежної демократичної України передбачає всебічне утвердження в суспільному та індивідуальному бутті цивілізованих норм життя на основі загальнолюдських цінностей та духовних, моральних і культурних засад життя українського народу. Тому мета сучасного освітнього процесу – не тільки сформувані необхідні компетенції, надати ґрунтовні знання з різних предметів, а й формувати громадянина, патріота; духовно і морально зрілу особистість.

Перспективи розвитку суспільства, успішність будь-яких суспільно-економічних і політичних перетворень у країні залежить від соціального становлення підростаючого покоління. Героїко-патріотичне виховання дітей та молоді визнано в Україні пріоритетним напрямом державної політики. Завдання і зміст цієї роботи визначені Законом України «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років» від 20.04.2000р. №1684-III, Указом Президента України від 10.12.2008р. № 1152 « Про відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні та звільнення України від фашистських загарбників», наказом Міністерства освіти і науки України від 24.02.2009 № 166 «Про відзначення 65-ї річниці пам'ятних дат Великої Вітчизняної війни».

Патріотизм виявляється в любові до свого народу, повазі до українських звичаїв і обрядів, відчутті своєї належності до України, усвідомленні спільності власної долі з долею Батьківщини.

Він ґрунтується на історико-культурних традиціях народу, знанні героїчного минулого дружинників Київської Русі, українського козацтва, січових стрільців, борців з німецьким фашизмом.

Щоб виховати дитину, потрібно не просто впливати на неї, а впливати таким чином, щоб дати певний напрям її власній активності. За словами психолога В.В.Давидова [4], в цій системі виховання за основу береться «жива душа» дитини. Це означає перш за все врахування її власних потреб, її бажань і прагнень, її поглядів та оцінок. Завдання педагога полягає саме в тому, щоб, за виразом В.О.Сухомлинського [5,с.378-381], «окультурити» бажання дитини; формувати в дитині загальнолюдські цінності: добро, любов, вірність, незламність волі, непримиренність до зла, людяність, справедливість та ін.

Педагогічний колектив Криворізької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 37 активно бере участь у втіленні в життя національної програми патріотичного виховання громадян, в основу якої покладено Конституцію України; Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»; Національну програму «Освіта»(Україна XXI століття); Концепцію виховання дітей та молоді в національній системі освіти; Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді та інші нормативно-правові акти.

Історичне минуле рідного міста, розташування КЗШ № 37 у місті історичних пам'яток має великий потенціал і надихає учнів та педагогів на змістовну організацію героїко-патріотичного виховання, на пошукову та науково – дослідницьку роботу, використання матеріалів шкільного музею в навчально-виховному процесі.

Героїко-патріотичне виховання учнів у КЗШ № 37 здійснюється в контексті національної та загальнолюдської культур; охоплює весь навчально-виховний процес; здійснюється, насамперед, з допомогою інноваційної технології – музейної педагогіки.

Музейна педагогіка базується на інтеграції суспільно-гуманітарних наук: історії, музеєзнавства, мистецтвознавства, природознавства, культурознавства, соціології, психології, лінгвістиці, філософії.

Музейна педагогіка сприяє створенню творчої особистості; становленню національної свідомості; стримує бездуховність дитини.

Виходячи з міських довгострокових програм громадянського виховання учнів в умовах розвитку української державності, спрямованих на виховання патріотизму та поваги до історичної спадщини Українського народу, в КЗШ № 37 створено Програму патріотичного виховання особистості «Патріот».

Програма патріотичного виховання особистості ніби відповідає на запитання: Що? Як? Чому? Навіщо?...має робити вчитель і учень, щоб останній набув моральних якостей — совісті, патріотизму, людяності, почуття громадянської і власної гідності, творчої ініціативи тощо.

Систематизуючим фактором, який визначає і цементує Програму роботи з героїко-патріотичного виховання учнівської молоді «Патріот», є конкретизовані цілі і завдання. З ними узгоджуються дії учителів та учнів,

зміст, методи, організація виховної роботи й інші компоненти.

Педагогічний колектив нашого навчального закладу визначив

- цілі і завдання героїко-патріотичної роботи:
- активізація патріотичного виховання підростаючого покоління на прикладах подвигів старших поколінь у боротьбі з нацизмом і прагнення українського народу до волі й незалежності;
- виховання молоді на прикладах бойових подвигів захисників Батьківщини у період Великої Вітчизняної війни;
- пошуково-дослідницька діяльність з увічнення бойових подвигів захисників Батьківщини в роки боротьби з фашизмом;
- виховання підростаючого покоління на кращих зразках служіння своєму народу, вірності України.

Для успішної організації роботи з героїко – патріотичного виховання та реалізації Програми «Патріот» педагогічний колектив школи має творчі та наукові зв'язки з різними організаціями.

Програма «Патріот» базується на принципах диференціації (відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей учнів) з урахуванням їх віку, з використанням різних організаційних форм роботи: гурткова робота, лекція, конференція, семінар, читання, вікторина, концерт, похід, екскурсія, експедиція, а також з використанням інших форм.

Велике значення в системі освітньо-виховної роботи КЗШ № 37 щодо формування патріотизму у підростаючого покоління має музейний комплекс «Мій рідний край – моя історія жива». Ефективними формами роботи музею є тематичні експозиції та тематико-експозиційні комплекси; виставки (тематичні, фондові, звітні, виставки нових надходжень); музейні уроки; відтворення музейних предметів.

Учні-активісти музейної справи беруть участь у міському дитячо-юнацькому фестивалі аматорського фільму, комп'ютерної графіки, анімації «Рідне Криворіжжя», де було представлено відеофільм «Стежинами рудника Красногвардійського».

За спільною ініціативою учнів, юних музеєзнавців та вчителів у школи реалізуються два масштабні проекти: «Мультимедійний доступ до краєзнавчого музею школи № 37», «Мультимедіа для освіти»; проводяться акції: «Милосердя», «Діти-ветеранам», «Краплинки добра», «Подаруй ветерану свято», «З добрим ранком, ветеране!». В гостях у школярів на святах «Пам'ять не сивіє», «Пам'ятні стежини Перемоги», «Вони присягнули на вірність Вітчизні» завжди бувають присутні почесні гості: учасники партизанського руху, визволителі Криворіжжя, ветерани війни.

В рамках роботи шкільного музею спільно з громадськими та ветеранськими організаціями здійснюється пошуково-краєзнавча діяльність з метою встановлення імен загиблих і тих, хто пропав безвісті, а також проводиться робота з благоустрою військових поховань та увічнення пам'яті воїнів, які загинули, захищаючи Вітчизну. Учні збирають

та аналізують документальні, речові та етнографічні матеріалу для поповнення музею. Цілеспрямована пошукова діяльність проводиться під час експедицій, акцій, операцій, походів щодо збору документів, щоденників, епістолярій, речових свідочств воєнної доби, картографічних матеріалів, спогадів. Учні досліджують події, що відбувалися на території Криворіжжя в роки Великої Вітчизняної війни. В ході останньої експедиції було вивчено бойовий шлях підпільної комсомольської організації «Червоногвардієць» і особистий внесок підпільника Миколи Грабового в проведення операції щодо захисту греблі та Криворізької електростанції ім. В.І. Леніна від зруйнування фашистськими загарбниками.

Організація учнівських пошукових робіт підвищує інтерес молоді до процесу історичного дослідження і сприяє формуванню критичного аналізу подій історичного минулого, де школярі стикаються із суперечливими оцінками різноманітних подій, вчать розглядати вітчизняну історію з позицій багатоаспектності й толерантності щодо історії інших народів. Пошук завжди супроводжується науково-дослідницькою діяльністю.

Через краєзнавчу роботу, а саме екскурсії, в учнів формується система духовних цінностей, власна громадянська позиція. В шкільному краєзнавчому музеї проводяться різноманітні екскурсії: комплексні, оглядові, тематичні, навчальні. Під час екскурсій учні школи знайомляться з різними екскурсійними об'єктами. Проведені екскурсії не зводяться лише до передачі певної суми знань учням, а передбачають їх злиття з наявними у дітей знаннями, із власним життєвим досвідом, формуванням у них певних переконань.

Члени ради та секторів краєзнавчого музею, члени історичного гуртка школи проводять активну роботу з формування суспільної думки на основі PR- технологій та Mass-media. Підготовлена дітьми PR – інформація представляється у формі, зручній для передачі громадськості: презентації, буклети, плакати, прайс-листи

Шкільна Програма «Патріот» передбачає розвиток героїко-патріотичного потенціалу кожного учня та сприяє отриманню певних результатів.

Наша модель становлення й розвитку героїко-патріотичного потенціалу учнів побудована на основі концепції навчального закладу, філософією та методологією якої є громадянське виховання, яке поєднує школу з життям, сучасні покоління з минулими, досвід історії з розумінням і творенням майбутнього.

В КЗШ № 37 апробовано ефективність використання різних форм навчально-виховної, позаурочної діяльності. Аналіз показав, що ефективне застосування вчителями школи нових освітніх та виховних технологій щодо залучення учнів до героїко-патріотичної роботи дає певні результати.

Формування патріота, громадянина неможливе, якщо дитина не

доторкнеться до першоджерел, не відчує подій, пов'язаних з історією народу, Батьківщини. Пройдуть століття, та ніколи не зпреться в пам'яті прийдешніх поколінь героїчний подвиг нашого народу і його Збройних Сил.

Література

1. Закон України «Про увічнення Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років» від 20.04.2000р. №1684-III.
2. Указ Президента України від 10.12.2008р. № 1152 «Про відзначення 65-ї річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні та звільнення України від фашистських загарбників».
3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 24.02.2009 № 166 «Про відзначення 65-ї річниці пам'ятних дат Великої Вітчизняної війни».
4. Давидов В.В. Проблеми розвиваючого навчання / В.В. Давидов. – М., 1986.
5. Сухомлинський В.О. Вибрані твори. В п'яти томах / В.О. Сухомлинський. –К. : Радянська школа, 1977. – Т.3.
6. Сухомлинский В.А. Воспитание и самовоспитание / В.А. Сухомлинский // Советская педагогика. – 1965. – №12. – с. 36.
7. Сухомлинский В.А. Как воспитать настоящего человека / В.А. Сухомлинский. – К., 1975.
8. Сухомлинский В.А. Разговор с молодым директором школы / В.А. Сухомлинский. – М., 1973.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2010 р.

*Н. Д. Майбородюк
аспірантка каф. психології та педагогічних технологій,
Криворізький ДПУ*

САМОРОЗВИТОК В ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОМУ ПРОСТОРИ

Стаття присвячена розгляду розвитку особистості в історичному аспекті, а також у поєднанні із саморозвитком в умовах особистісно орієнтованого навчання.

Ключові слова: саморозвиток, особистісно орієнтоване навчання, самовизначення, самореалізація, особистісно орієнтований урок.

Статья посвящена рассмотрению развития личности в историческом аспекте, а также в сочетании с саморазвитием в условиях личностно ориентированного обучения.

Ключевые слова: саморазвитие, личностно ориентированное обучение, самоопределение, самореализация, личностно ориентированный урок.

Article is devoted of the development of personality in historical perspective, as well as in combination with self-development through the personality-oriented training.

Keywords: self-development, personality-oriented education, self-determination, self-realization, personality-oriented lesson.

Сьогодні у педагогічній науці яскраво заявляє про себе особистісно орієнтований підхід, який забезпечує створення нових механізмів навчання і виховання та ґрунтується на принципах глибокої поваги до особистості, самостійності особи, врахування індивідуальності.